

การจัดการยาฉุกเฉินและยาที่ให้ทันที

แนวทางการจัดการยาฉุกเฉินและยาที่ให้ทันที (Emergency Drug & Stat Drug)

รศ.ดร.พร สุพรรณภาส ก.ม.

ศมน อนุตรชัชวาล ก.บ.

การจัดการยาฉุกเฉินเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้ยาแก่ผู้ป่วยทันทีเพื่อช่วยชีวิต หรือ ยาที่ต้องให้ทันทีเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้ป่วย หรือยาที่ใช้บรรเทาอาการสำคัญของผู้ป่วย การจัดการยาฉุกเฉินนี้พิจารณาจากความจำเป็นที่ผู้ป่วยต้องได้รับยาภายในระยะเวลาที่กำหนด ความเสี่ยงต่อการเกิดความคลาดเคลื่อนทางยา โดยเฉพาะยาที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึง ข้อจำกัดด้านระยะทางระหว่างห้องบริการจ่ายยากับหอผู้ป่วย เป็นต้น

1. ยาฉุกเฉิน (Emergency Drug)

หมายถึง ยาที่ใช้ในการช่วยชีวิตผู้ป่วยที่มีภาวะระบบหัวใจ และหลอดเลือดล้มเหลว มีอาการแพ้ยาอย่างรุนแรง มีอาการชัก หรือมีภาวะหลอดลมหดรัดเกร็ง ผู้ป่วยต้องได้รับยาทันทีหลังมีคำสั่งใช้ยา หากไม่ได้รับยาอย่างทันท่วงที อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต

รายการ Emergency Drug ที่มีในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ได้แก่

- Adrenaline Injection
- Atropine Injection
- 10% Calcium Gluconate Injection
- Cordarone Injection
- 50% Dextrose in Water 50 ml
- Diazepam injection
- 10% Magnesium Sulfate Injection
- 7.5% Sodium Bicarbonate Injection
- Lignocaine Injection

แนวทางปฏิบัติ

- (1) แพทย์เขียนคำสั่งใช้ยา โดยระบุ Stat และแจ้งพยาบาลประจำหอผู้ป่วย
- (2) พยาบาลสามารถ lấyยาจากกล่องยาฉุกเฉิน Emergency Drug Box ยกเว้น Lignocaine Injection (ใช้ยาสำรองของหอผู้ป่วย)Ward Stock)

2. ยาที่ให้ทันที (Stat Drug)

หมายถึง ยาที่ให้แก่ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วน แต่ไม่ใช่ยาฉุกเฉิน (Emergency drug) หากผู้ป่วยไม่ได้รับยา จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของผู้ป่วย แบ่งออกเป็น 2 ระดับความเร่งด่วน คือ

2.1 รายการยา Stat ที่ผู้ป่วยต้องได้รับภายใน 5 นาที หลังมีคำสั่งใช้ยา คือ

- Salbutamol Nebule
- Ipratropium Nebule
- Isosordil Sublingual
- Adenosine Injection
- Alteplase Injection
- Dopamine Injection
- Dobutamine Injection
- Morphine Injection
- Vitamin K Injection

แนวทางปฏิบัติ

- (1) แพทย์เขียนคำสั่งใช้ยา โดยระบุ Stat และแจ้งพยาบาลประจำหอผู้ป่วย
- (2) พยาบาลสามารถจ่ายยาสำรองของหอผู้ป่วย (Ward Stock)

2.2. รายการยา Stat ที่ผู้ป่วยต้องได้รับภายใน 15 นาที หลังมีคำสั่งใช้ยา คือ

- Glyceryl Trinitrate
- Amlodipine
- Furosemide Injection
- Actrapid
- Kalimate

แนวทางปฏิบัติ

- (1) แพทย์เขียนคำสั่งใช้ยา โดยระบุ Stat และแจ้งพยาบาลประจำหอผู้ป่วย
- (2) พยาบาลสามารถจ่ายยาสำรองของหอผู้ป่วย (Ward Stock)

2.3 ยาปฏิชีวนะที่ผู้ป่วยต้องได้รับภายใน 15 นาที หลังมีคำสั่งใช้ยา คือ (สำหรับผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน)

- ยาปฏิชีวนะที่ใช้รักษา Septicemia (suspected)
- ยาปฏิชีวนะที่ใช้รักษา Meningitis และ หรือ/Meningococcaemia (suspected)

แนวทางปฏิบัติ

- (1) แพทย์เขียนคำสั่งใช้ยา โดยระบุ Stat และแจ้งพยาบาลประจำห้องตรวจผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน
- (2) พยาบาลเบิกยาค่วนจากห้องบริการจ่ายยา
- (3) เภสัชกรทำการจ่ายยาภายใน 5 นาที

2.4 รายการยา Stat ที่ผู้ป่วยควรได้รับภายใน 1 ชั่วโมง หลังมีคำสั่งใช้ยา คือ

- Antibiotics
- Buscopan Injection
- Potassium Chloride Injection
- Lorazepam

แนวทางปฏิบัติ

- (1) แพทย์เขียนคำสั่งใช้ยา โดยระบุวิธีให้ยาแบบ Stat
- (2) พยาบาลเบิกยาค่วนจากห้องบริการจ่ายยา
- (3) เภสัชกรทำการจ่ายยาภายใน 20 นาที

3. Now order หรือ PRN drug

หมายถึง ยาที่จำเป็นจะต้องได้ครั้งแรกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ต้องรอให้ยาตามเวลาปกติ ผู้ป่วยควรได้รับยาภายใน 30 นาที หลังมีคำสั่งใช้ยา

- Acetaminophen
- Chlorpheniramine
- Haloperidol
- Metoclopramide
- Morphine
- Ondansetron
- Pethidine
- Tramadol

แนวทางปฏิบัติ

(1) พยาบาลสามารถใช้ยาสำรองของหอผู้ป่วย Ward Stock